

Vannak szavaink, amelyeknek valós értelme már elhalványodott és némileg el is torzultak az idők folyamán. Ezeket hajlamosak vagyunk valamilyen idegen szónak gondolni, amiről az elmúlt évszázad magyarelles hazai nyelvésze gondoskodott. Például a szövőszék idegen hangzású esztováta, vagy tótosabban sztováta nevéből alig jut eszünkbe, hogy hun-magyar őseink osztó-vetőnek nevezték ezt a csodálatos szerkezetet. A konyháról úgy tudjuk, szláv jövevényszó, pedig csak egyszerűen a kunyhó torzult alakja. A régi magyarok kunyhóban főztek, ahogy a pásztornép is kis kunyhóban készíti magának a gulyást vagy a slambucot. Ezek a régi kunyhó-konyhák a kertben álltak, aminek emlékére napjainkig fennmaradt a nyári konyhák használatának szokása. Földrajzi neveink közt is sok az idegen hangzású. A Mikszáthtól híres tót hangzású Szklabonya pl. egyszerűen egy sziklabánya torzult névalakja lehet.

Közép-Európa-szerte ismert és elterjedt név a patika, és annak sokféle névváltozata, amit ugyancsak idegen szóként tartunk számon, pedig tiszta hun-magyar szóösszetétel ez, melynek mindkét tagját használjuk napjainkban is: apa és téka.

A PATIKA

A Hun Birodalom szétesése egyidejű a szláv nyelv kialakulásával. Az összeurópai hunellenes erők az általuk megdöntött birodalom néptömegeit a maguk szolgálatára akarták igénybe venni, ennek elérése érdekében megkísérelték a büszke, szabad népet adófizető szolgákká átfőmálni. A görögöktől származhat az őrdőgi ötlet, hogy a sokmillió Közép-európai köznép nyelvét megváltoztatva engedelmes szolganépet, vagyis szlávokat alakítsanak ki. Ehhez elég volt a hun-magyar szókinszbe belerondítani. A szavak belsejében megfordították a szótagokat, így vált a kunyhóból kuhnya, a kulcsból klucs, a szalmából szlama. Más szavakból a magánhangzókat törölték ki, így lett az adriai Kerekisziget neve Krk, és így lett a kis magyar Kerekesből szláv hangzású Krkics. Egy-két emberöltő után erre a nyelvre már az anyja sem ismert rá. Az elszlávosodott emberek úgy használták (és használják még ma is!) ezt a megcsúfított nyelvet, ahol a szavak nem hordoznak érthető jelentést, mintha idegen nyelven beszélnének. Idegen nyelven pedig senki sem tud olyan szellemi szintre jutni, mint az anyanyelvén. Ez a szláv népek tragédiája. A nyelvcsere túlságosan jól sikerült, amihez persze az értelmi szerzők bevetették az összes elképzelt módszer. Korabeli források beszámolnak arról, hogy az avarok szolgává válása (értsd: elszlávosodása) oda vezethető vissza, hogy elkezdtek mértéktelenül részegeskedni, és így viszály támadt közöttük. Valójában tehát saját magukat taszították szolgasorba. (Valahonnan nagyon ismerős ez a módszer. A tüzes vízre szoktatás önmagában elegendő volt az amerikai indiánok teljes kifosztásához. Nincs új a Nap alatt!)

Ezt a valószínűleg nagyon gyorsan lefolyó nyelvcserét az segítette elő, hogy nem kellett teljesen új szavakat használni, csak a régi szavak helyett azok újabb formáját. Sok esetben aztán a szavak értelme megváltozott, olykor más jelentést kezdett hordozni. A hun-magyar bárány szó például, ami nálunk kizárólag a juh ivadéka, aminek a nemét még nem is szükséges meghatározni, a szláv nyelvekben már anyajuhot, sőt kost is jelenthet, ami természetesen zavart okoz. Az a magyar mondat pl. hogy: *korán útra* (indulok), a szláv nyelvekben így módosult: *ráno utro*, aminek szótári jelentése viszont már ez: korán reggel.

A hun-magyar milliók gyors elszlávosodását elősegítette a görög ortodoxiából kitüremkedő oldalág, a pravoszláv vallás kialakulása is, ami hamarosan a szláv írásbeliség kialakulását is maga után vonta. Ez is a görögből hajtott ki, a cirill betűk a görög ábc-ből jöttek létre.

Végül a magyar nyelvterület a Kárpát-medencére szorult vissza, és még éppen idejében érkezett Árpád apánk a magyar nemesek élén, visszahódítani Atilla örökségét, hogy így megakadályozza a teljes elszlávosodást, vagyis a magyar nyelv kihalását. A szláv nyomulás persze tovább folyt a görög rítusú kereszténység álarca alatt, aminek itt nem a görög, hanem a szláv volt a használati nyelve. Ezt szüntette meg végül Szent István azzal, hogy az egész Magyar Királyság területén a római katolikus vallást vezette be.

Az egykori Hun Birodalom területén ma a szlávokon kívül germanizált és romanizált hun-magyar népmaradékok élnek. A nyugati határ a mai Bajorország területe lehetett, kelet felé pedig Belorusszia, Ukrajna, Románia és Bulgária területe tartozott a nagy Atilla országához. Ezeken a területeken mindenütt találkozunk olyan hun-magyar szavakkal, amelyek az egykori egynyelvűségre, a magyar nyelvű nagybirodalomra utalnak. Ezek közé tartozik a patika is.

A hagyományos magyar ház tisztaszobájában volt elhelyezve egy kis festett szekrényke, az úgynevezett téka, aminek kulcsát a mindenkori családfő, az apa tartotta magánál. Kizárólag ő döntött arról, hogy mikor nyitják ki. Ebben tartotta a családfő személyes holmijait, a borotváját, orvosságos szereket, gyógyfüveket, újabb időkben pálinkát, és a pipadohányt. Dohányt bizonyosan már a hunok idejében is szívtak, hiszen ez a név valamiféle füstkelő növény neve volt, mielőtt a nikotin tartalmú amerikai tabak nevű növény elterjedt volna Európában. Dohány szavunk egyedül van a kontinensen, csak az ázsiai rokon török népek ismerik és használják füst, füstölő értelemben. A magyar dohány név azonban nem a füstnek, hanem

nyilván a növénynek a neve volt. A pálinka készítésének titkára valószínűleg gyógyszergyártás közben bukkantak rá. Eleinte nyilván gyógyszerként alkalmazták, nem pedig élvezeti szerként. Univerzális orvosság, általános fertőtlenítő. Gyomortisztítóként és sebek tisztítására is használható, külsőleg és belsőleg egyaránt. Talán már az avarok részegeskedésének idején is ismerték a pálinkát, hiszen borral vagy sörrel messze nem lehet olyan mértékben lezülleszteni az embereket, mint az égetett szesszel, a tüzes vízzel.

A téka név TK hangzói arra utalnak, hogy valamiféle belül üreges tárgyról, egyféle tok-ról van szó. Ez meg is felel a valóságnak, hiszen a tékának bizonyos dolgok tárolása a valós funkciója. Talán a tok magas hangrendű párjaként **ték** lehetett a neve, ami birtokragos formában így jelent meg: apa téka, vagyis az apának a ték-ja. Amit az apa tékából kivettek az általában orvosság volt, gyógyszer, így az apa téka fogalma minden gyógyszertároló eszközre és építményre átragadhatott, vagyis apatékának kezdték elnevezni a gyógyszertárakat is.

Festett falitékák

Érdekes, hogy az elszlávosodott, vagy elnémetesedett népeknél az apatéka név szinte pontosan fennmaradt, míg nálunk a patika változat alakult ki, amit gyakorlatilag idegen szóként tartunk számon.

Német nyelvterületen mindenütt Apotheke van használatban, és hasonló a szlávoknál is, így pl. oroszul: аптека. Európa más térségeiben a latin eredetű Pharmacia és változatai terjedtek el, pl. angol *Pharmacy*, francia *Pharmacie* stb.

A patika név elterjedési területe tehát nagyjából egybe esik az egykori Hun birodalom területével, így — sokezer egyéb szóval együtt — ékes bizonyosságul szolgál az egykori nagy birodalom hun-magyar nyelvűségére.

A patikák egyezményes szimbóluma az edény száraira tekeredő kígyó, ami olykor a pohárba bele is iszik, mint azt némelyik patika logóján láthatjuk.

Pharmacy és Apotheke logoi, középen kettőskígyó egy tallini Raeapteek ajtajáról

Manapság a mérreg jele a halálfej, de úgy tűnik régente a kígyó ábrázolása ugyanezt jelentette. Talán logikusabb is ez, hiszen a kígyó és a mérreg fogalma szorosabban kapcsolódik egymáshoz, mint a hullát ábrázoló koponya a keresztbe rakott szárcapcsokkal.

Valószínűleg méregre utal a Miska kancsók kígyós ábrázolása is. Ebből ugyanis nem szokás bármit inni, a kígyójel azért van rajta, hogy véletlenül se tévesszék össze másféle edénnyel, teásbögrével, vagy tejescsuporral. Nyilván a gyógyszeres szekrényében, a tékában volt a helye, és csak orvosságot ittak belőle,

Miskakancsók kígyós jellel

A Miskakancsók mintázata minden bizonnyal hozzájárult a patikák kígyós motívumának kialakulásához.

A gyógyszerek és mérgek között szinte alig van különbség, a legerősebb mérgeket használhatjuk orvosságként is, megfelelő koncentrációban adagolva, és a gyógyszer túladagolása is lehet halálos. A patikák a babonás korban még inkább boszorkánykonyhának mutatkoztak, mint azt korabeli ábrázolásokon láthatjuk.

Boszorkánykonyha

Végül megjelentek a ma is ismert, tisztaságtól ragyogó, szépen rendezett patikák, ahova már nyugodt lélekkel beléphetett a látogató, anélkül, hogy a hátán jeges borzongás futna végig.

Régi bécsi patika és egy pesti gyógyszertár a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumból

A patika tehát ősi hun-magyar eredetű szavunk, így semmi sem indokolja, hogy magyarosítva gyógyszertárnak nevezzük.